

Montpelier Parade

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven
van de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers*
via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Karl Geary

Montpelier Parade

Vertaald uit het Engels
door Jan Fastenau

Ambo|Anthos
Amsterdam

Deze uitgave kwam tot stand met steun van
de Arts Council, Ireland.

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 3691 1

© 2016 Karl Geary

© 2017 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,

Amsterdam en Jan Fastenau

Oorspronkelijke titel *Montpelier Parade*

Oorspronkelijke uitgever Harvill Secker, Londen

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Rekha Garton / Arcangel Images

Foto auteur © Ollie Grove 2016

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Laura

1

‘De wereld is een vreselijk oord.’ Joe McCann schepte met zijn vingertoppen een klont rundergehakt op en schoof die in een wit plastic zakje. ‘God nog toe,’ zegt Joe. ‘God nog toe.’

Je stond naast mevrouw Anderson het glas van de vitrine te poetsen met een opgevouwen krant en water waar een paar eetlepels azijn in waren gedaan. Aan de zijkant van mevrouw Andersons hoofd, waar het verband ophield, kon je de bloeduitstorting zien, zwart en blauw.

‘Dit kost effe meer als een pond, mevrouw Anderson. Is dat goed?’

Hij wachtte niet op antwoord. Hij sloot het zakje met rood plakband en zette het op de toonbank als een witte ballon.

Mevrouw Andersons hand met een paar munten erin beefde toen ze over de toonbank reikte. Ze had moeite om het zakje met vlees op te pakken en er ruimte voor te maken in haar boodschappentas.

‘Ik hoop maar dat ze ze vinden,’ zegt Joe. ‘Ik weet zeker van wel,’ zegt hij. ‘Sonny, hou de deur even open voor mevrouw Anderson, als je wil.’

Je propte de natte krant onder je oksel en schoot naar de winkeldeur om hem voor haar open te doen. De bel boven de deur gaf een schriel geluid toen ze de winkel uit stapte en je voelde het doorweekte papier door je overhemd heen.

‘Nou, sterkte ermee, sterkte hè,’ zegt Joe.

Mick kwam uit de ruimte achter de winkel en ging naast hem staan. ‘Afschuwelijk,’ zegt Mick terwijl hij zijn handen langzaam over zijn schort liet glijden. Je wist nooit of hij iets meende of dat hij je stond te dollen. Je was gewoon niet goed in dat soort dingen. Hij gaf je een knipoog als hij wist dat Joe niet keek.

Ze stonden zwijgend naast elkaar, Joe en Mick, als boekensteunen, ineens stil alsof hun laatste gedachte van belang was, iets wat ze niet wilden vergeten.

Joe was groot, een jaar of vijftig. Een gezicht zo vriendelijk dat je al snel wegkeek.

Een kilometer of zo verderop was er een nieuwe supermarkt gekomen. Als Joe erbij was had Mick het er nooit over dat alleen de oude mensen die geen auto reden naar de slagrij kwamen, dat ze tussen een postkantoor en een afhaalchinese in zaten, als een afgewezen minnaar die geen verklaring had voor zijn tegenslag.

Toen het glas van de vitrine schoon was liep je naar achteren om de bezem te pakken waarmee je het mufte zaagsel opveegde. Mick verveelde zich. Je hoorde hem achter je aan komen. Hij ging voor de schilferende spiegel staan die aan een stuk roestig draad hing dat om een spijker boven de gootsteen was gedraaid. Hij trok zijn kam tevoorschijn als een cowboy zijn revolver.

‘Heb je er weleens aangezetten, Sonny?’

‘Waaraan?’

Zijn haar was bruin en dun en vettig, de fijne kam ging er makkelijk doorheen. ‘Er aangezeten, heb je er weleens aangezeten?’

‘Waar aangezeten?’

‘Aan een scheur.’

‘Een wat?’

‘Een pruim... Een flamoës.’

‘Een wat?’

‘Ben je doof?’

‘Nee.’

‘En?’

‘Ja,’ zeg je, ‘tuurlijk wel.’

‘Waar zit-ie dan?’

‘Wat?’

‘Je weet het niet, hè? Wijs eens aan waar-ie volgens jou zit?’

Je voelde je gezicht rood aanlopen.

‘Hij zit niet waar je denkt dat-ie zit,’ zeg je.

‘Waar? Waar zit-ie dan volgens mij?’

De huid van Micks gezicht was vlekkerig; toen hij jong was hadden ze tegen hem gezegd dat hij er niet aan mocht krabben, maar hij had toch gekrabd.

‘Je weet het niet,’ zegt hij.

Hij stak zijn kam in zijn achterzak en stond even met zijn heup tegen de gootsteen geleund. Daarna duwde hij zich ervan af en trok zijn schort opzij.

‘Hier,’ zegt hij. ‘Hij zit lager dan je denkt... Hij zit... Weet je waar je ballen zitten?’

‘Ja.’

‘Echt waar?’

‘Ja.’

‘Oké, nou, hij zit waar je ballen ophouden en je kont begint.’

Mick stond voorovergebogen om het aan te wijzen toen Joe binnenkwam en tegen hem zegt: ‘Hé, kap daarmee.’

Mick knipoogde. ‘We leren het je wel, jongen.’ Hij liep de winkel in en je hoorde hem zeggen: ‘Mevrouw O’Brien, u wordt steeds jonger, elke keer als ik u zie.’

Joe keek op zijn horloge en toen naar jou. ‘Schiet op, aan je werk.’

‘Da’s waar, mevrouw O’Sullivan.’ ‘Verder nog wat van uw dienst, mevrouw O’Shea?’ ‘Prima, mevrouw McCormick.’ ‘Komt voor de bakker, zozegd.’ Het ging maar door, Mick en Joe, hun stemmen losten elkaar de hele dag af als een radio op de achtergrond.

Je kreeg tien pond per week betaald voor één uur na school, behalve ’s woensdags als je de schapenlongen fijnmaalde tot hondenvoer en het een uur extra duurde. Je werkte daar al meer dan een jaar en had tweehonderdzesentien pond gespaard.

Het licht was bijna helemaal uit de lucht gevloeid en in de winkelruit kon je je weerspiegeling onder het tl-licht ontwaren, bezem in je hand. Erachter stroomden de autolichten langs.

Het liep tegen sluitingstijd toen de bel weer ging en meneer Cosgrove zowat naar binnen struikelde, samen met de amberlucht van Higgins Pub. Hij was aangeschoten en Joe was bang voor zatlappen. Hij liet Mick de man helpen.

Meneer Cosgrove legde zijn hand op de toonbank en spreidde zijn vingers om zich staande te houden. Pas later toen je aan zijn vingerafdrukken moest denken kon je je niet

herinneren dat je ze van het glas had gepoetst, maar dat moest haast wel. Ze waren in elk geval verdwenen.

Meneer Cosgrove liet zijn kin op zijn borst zakken en leek te wachten tot hij ophield met slingeren. Zijn beduimelde krant zat in de binnenzak van zijn oudemannenjas gepropt.

‘Wilt u iets voor bij ’t avondeten, meneer Cosgrove?’ vraagt Mick. Hij stond met zijn armen over elkaar geslagen en zijn hoofd opzij geknikt. ‘Meneer Cosgrove! Iets voor ’t avondeten?’

Meneer Cosgrove richtte zich op en kreeg Mick in het vizier van zijn staarblik. ‘Iets voor ’t avondeten, ja.’

‘Nou,’ zegt Mick, ‘ik heb hier lekkere lever. Dat kan u opbakken met uitjes, heerlijk. Of, eh... hamburgers, net gemaakt. U kunt er twee kopen, ze zelf opeten en ’t vrouwtje er eentje geven als u thuiskomt.’

Mick gluurde opzij om te zien of je het had gehoord.

‘Hebt u geen hart?’ vraagt meneer Cosgrove.

‘Jeetje, m’n hart kan ik u niet verkopen, meneer Cosgrove. Het vrouwtje zou nooit meer iets tegen me zeggen.’

‘Dan zou ik nog honger hebben denk ik,’ zegt meneer Cosgrove, maar dat beviel Mick niets.

‘Kom, schiet op,’ zegt Mick. ‘We gaan zo sluiten, ik heb niet eeuwig de tijd.’

‘Ik zou verdomme doodhonger, echt waar.’

‘Wilt u de lever?’ vraagt Mick zonder meneer Cosgrove aan te kijken.

‘Ja toe, man.’

‘Wilt u de lever?’

‘Dat zeg ik toch net?’

‘Moet u horen, als u vervelend gaat doen, dan gaat u maar naar een ander.’

‘Geef me maar voor vijftig pence,’ zegt meneer Cosgrove.
‘Toe maar, smijt het maar over de balk.’

Mick deed een greep in de schaal met levers. Het was helemaal donker buiten en de auto’s hadden hun ruitenwissers aan. Regen klampte zich als klimop aan de winkelruit. Mick kwakte een zakje met levers op de toonbank, dichtgeplakt met een helderrood bandje.

‘Geef daar maar vijftig pence voor, meneer Cosgrove. En er zit er eentje extra voor u in, oké? Zodat u niet over mij gaat kletsen.’

Je dacht dat je meneer Cosgrove iets hoorde zeggen als ‘Da’s een goeie’ of ‘Wat een goeierd.’

Meneer Cosgrove haalde een hoop munten uit zijn zak waarbij hij tabaksgruis op de vloer morste. Hij tuurde in zijn geopende hand, helemaal van de wereld. Mick viste er een zilveren muntstuk van vijftig pence uit.

‘Okido,’ zegt de man alsof hem niets mankeerde. Hij groette Mick en zijn oog viel op jou. ‘Goed zo, veegjongen.’ Zijn troebele blik deinde over je heen en hij zegt: ‘Begin je als veegjongen, dan eindig je nog eens als veegjongen... Ongelukkig.’ En toen grinnikte hij.

Hij duwde zich af tegen de toonbank en liep naar de deur alsof hij door een roeibootje stapte. De koperen bel klingelde en Joe kwam weer van achteren.

Je stond het dichtst bij de deur toen jullie de klap van de aanrijding hoorden. De tijd vertraagde, je had eens gehoord dat dat gebeurde en het was echt zo, de tijd vertraagde en je kreeg het ongeluk in porties te horen. Eerst een claxon en toen, eronder, het geluid van rubber dat met hoge snelheid over asfalt werd gesleurd. En toen het geluid dat een natte

jas zou kunnen maken als je hem op een harde vloer liet vallen.

Mick, Joe en jij verstijfden alle drie, als de personages in een tekenfilm, keken naar het geluid, naar elkaar en weer naar het geluid. Je hoorde de houten bezemsteel tegen de vloer smakken en toen was je buiten op het brede trottoir, in de regen, de wind.

Een kleine bestelauto had over de andere weghelft ingehaald en stond nu stil, tegen het verkeer in. Je kon het zachte gepruttel van zijn dieselmotor horen. De auto was helemaal intact, op één koplamp na, die hulpeloos aan een draad slingerde. Je kon het gezicht van de chauffeur niet zien, alleen zijn witte knokkels om het stuur.

Het verwrongen lichaam van meneer Cosgrove lag op het natte asfalt. Zijn plastic zak was een eindje verder neergekomen, opengescheurd, leeg. Je vroeg je onwillekeurig af waar de levers waren gebleven toen je een hand op je schouder voelde. Je voelde de kou van het natte overhemd tegen je huid plakken.

Mensen schreeuwden. Joe stond midden op straat, een hand opgestoken naar het verkeer. De chauffeur van de bestelauto was uitgestapt en zat er op zijn knieën voor, zijn vuist tegen zijn voorhoofd gedrukt, en met een gekletter op het wegdek gaf hij ineens over.

Een groepje stond verstart op het trottoir te vergelijken wat ze van de televisie kenden terwijl het blauwe zwaailicht van een politieauto de hoek om kwam, alsof die daar verdekt was opgesteld in afwachting van dit moment. En de hele tijd vloeide er onder meneer Cosgroves hoofd traag een kussen van bloed tevoorschijn, vol en donker en dik, uit een onzichtbare scheur.

Je realiseerde je dat je over zijn lichaam stond gebogen en door je knieën ging om dichterbij te komen. Regen liep in de holttes van meneer Cosgroves halfgesloten ogen; zijn gele tanden waren ontbloot in een grimas, en je dacht dat zijn huid, als je die aanraakte, zou aanvoelen als kip die te lang uit de koelkast was.

Uit het borstzakje van zijn overhemd stak een pakje van tien Sweet Afton-sigaretten, nog in het cellofaan. ‘Hé, donder op, wat doe je daar?’ Twee politieagenten kwamen op je af. Je stond snel op, maar niet voor je vingers de sigaretten omsloten en ze stilletjes uit de zak van de man trokken.

Joe stond achter de politieagenten. Hij ving je blik op en je wist meteen dat hij had gezien dat je de sigaretten pakte. Het was te laat, je had ze al in je zak gestopt. Een agent trok je bij je elleboog naar het trottoir en toen je over de stoep-rand struikelde ving Joe je op. ‘Aan je werk,’ zegt hij.

Je stond in je eentje in de slagerij. Je had de deur dicht horen klingelen en tot je verbazing was er niets veranderd in de winkel. Je had geen duidelijk idee wat er anders zou moeten zijn, maar het leek ongepast dat alles hetzelfde was.

Je raapte de houten bezem op waar hij op de vloer was gevallen en veegde het laatste zaagsel naar een hoopje dat je al eerder had gemaakt. Daarna schepte je het op met een metalen schop. Je zette de bezem en de schop weg en begon vers zaagsel neer te gooien, grote handen vol die je als zaad over de linoleum vloer strooide.

De bel klingelde achter je en je voelde de avondlucht langsstromen.

‘Zeker, je weet het maar nooit, zogezegd, je weet het gewoon nooit,’ zegt Joe, die met zijn schoenen op de deurmat stampde, waar hij als enige altijd aan dacht.

‘Da’s waar,’ zegt Mick.

Hun stemmen klonken zacht en volwassen en zwegen toen. Ze wierpen je allebei een blik toe en daarna eentje van verstandhouding naar elkaar.

‘Oké,’ zegt Joe. ‘Da’s prima zo, jongen, prima. Laat zo maar en ga naar huis.’

Je had nog een handvol zaagsel toen je naar achteren liep. Je gooide het op de vloer en deed je schort af. Pas toen, nadat je je jack had aangetrokken, merkte je dat je handen trilden. Je voelde het harde pakje sigaretten door de zak van je spijkerbroek heen toen je langs Mick en Joe liep. De bel klingelde en buiten sloeg je links af.

2

Het licht van de tv spoelde over de gezichten van je broers. Hun ogen glansden in de donkere kamer, vaag en flauw. Je vader zat in zijn stoel, het dichtst bij de haard, op zijn eten te wachten.

In de keuken flakkerde de tl-buis nu en dan. Hij maakte altijd een gonzend geluid. Koud water liep over je moeders handen terwijl ze vaardig de aardappels schilde met een dunschiller. Er stond een elektrische friteuse die ze jaren geleden had gekregen. Die was verschoten en begon te barsten, en het rode 'aan'-lampje zat onder het vet waardoor het maar zwak oplichtte. Vanwege de friteuse dropen er straaltjes condens van het behang en over de ruit.

Je moeder zei niets toen je binnenkwam, al wist je dat ze jou daar voelde. Je trok het ene kastje na het andere open, spiedde naar binnen maar in werkelijkheid hield je haar in de gaten. Ten slotte ging je aan tafel zitten. Ze was oud, je ma. Jij was de jongste en zij was oud.

Je had nog niet besloten of je haar over meneer Cosgrove zou vertellen en nu, in de kooklucht, wist je dat je het niet

zou doen. Je zou het voor jezelf houden.

‘Ma,’ zeg je, ‘is het eten bijna klaar?’ Je wilde haar stem horen, dan zou je kunnen inschatten hoe het ervoor stond, en je had haar een opening geboden. Ze liet het mesje op het afdruiplad van het aanrecht vallen en droogde haar handen in een theedoek.

‘Nee,’ zegt ze. ‘Je vader heeft nog niet gegeten.’ Ze verhief haar stem om er zeker van te zijn dat hij het hoorde. ‘Ik weet niet of er nog iets overblijft.’ Ze stapte dichterbij de deuropening. ‘De jongen wil z’n avondeten en ik heb niks voor ’m, niks, weer een vrijdag met niks.’ Daarna wendde ze zich weer naar de keuken. ‘Vraag maar aan je vader waar hij je avondeten heeft gelaten,’ zegt ze.

Aan de andere kant van de deuropening klonk slechts tv-geluid. De laatste broer die zijn hielen had gelicht had hem niet uitgezet. Ze had het tegen jou maar dat was maar een voorwendsel.

‘Paddy Power heeft wel wat te eten gekregen, tuurlijk, de wedkantoren worden goed voorzien, die krijgen alles. Leugenaar, smerige leugenaar. Ik wil jou nooit horen liegen, hoor je me, Sonny? Als ik ergens niet tegen kan is ’t wel leugenaars.’

Het jaar ervoor, toen ze te mager was en niet wilde eten of slapen of huilen en ze tot bloedens toe op haar nagels beet, had dokter Harwood haar pillen gegeven zodat ze kon slapen, maar je had het idee dat ze niet veel sliep.

Ze tilde een pan van de kookplaat en liep ermee naar de gootsteen. Toen ze het kokendhete water eruit goot loste ze op in een wolk van stoom. Er vielen een homp bacon en verlepte koolbladeren in een zeef, die ze op een bord kwakte.

‘Moet je zien hoe ’t huis eraan toe is. Hij is een waardeloze

zak,' mompelt ze. 'Zeg maar tegen je vader dat z'n eten klaar is,' zegt ze. Het bord stond stoom af te blazen.

Vroeger was het anders geweest, maar je was te jong om je dat te herinneren. De jongens waren nu ouder, sterker. Je vroeg je weleens af of je vader doorhad wat er mis was gegaan, waarom zijn gezin zich voor hem had afgesloten, hem buitensloot. Van tijd tot tijd stooft hij op en joeg hij de broers weg, en dan was de lucht een poos gezuiverd tot de spanningen allengs weer opliepen.

Je duwde jezelf af van de tafel en stond op. Je kon nooit partij kiezen. Hij zat in zijn stoel, zijn hoofd onbeweeglijk; je zag dat zijn blik zich afwendde van de tv. Zijn sigaret brandde vlak bij het filter in zijn hand zonder duim.

'Pa,' zeg je, maar het was te zacht. Je probeerde het te herstellen. 'Het eten is klaar.'

Je liep de keuken weer in en door de achterdeur naar buiten, naar de schuur die tegen het huis was aangebouwd. 'Waar ga je naartoe?' vraagt je moeder.

'Schuur,' zeg je. Ze leek teleurgesteld.

Er hing één enkel peertje in de schuur met oud gereedschap van je vader. Iemand zou de wanden en het dak afwerken maar dat gebeurde niet. Op de betonnen vloer lagen her en der gebruikte fietsonderdelen van jou, gevonden en gestolen maar voornamelijk gestolen. Er waren bijna genoeg onderdelen om een complete fiets van te maken.

Je sloot de deur en jullie gezin vervaagde. Ze kwamen hier niet, het was te koud: na een uur of zo had je geen gevoel meer in je tenen en deden je handen het niet meer. Het hordende geluid van de tv sijpelde door en ineens smeed je de moersleutel tegen de muur. Het maakte nauwelijks geluid.

Ze bleven zo uren zitten, afgezien van de enkele keer dat ze theewater haalden, en daarna verdwenen ze een voor een naar bed en lieten ze je vader alleen.

Elke avond zocht hij in je moeders asbak naar peuken die ze niet helemaal had opgerookt. Je probeerde hem niet te betrappen. Na middernacht werd je weer naar binnen getrokken, als je wist dat hij er nog als enige zat en je de muziek van een oude zwart-witfilm hoorde die net begon. Je warmde jezelf voor zijn stoel bij wat er nog over was van het vuur.

‘Dit is een goeie,’ zegt hij. Hij keek wat viever uit zijn ogen en stak de punt van een geschroeide sigaret aan. Zijn gezicht was anders als ze lagen te slapen.

‘O ja?’ zeg je en je rende naar boven, geluidloos zoals je had geleerd, je voeten op de zijkant van de treden waar het hout niet kermde.

Je ging de badkamer in waarvan het slot op de deur half overgeschilderd was en maar half dicht kon en hurkte neer achter de wastafel om een losse tegel weg te halen. Dit was de plek waar al je geheimen lagen weggeborgen, in een gat achter de wastafel. Je voelde de oude blikken potlooddoos waarin het geld zat dat je op een dag hiervandaan zou voeren, een zilveren aansteker die niet altijd van jou was geweest, en toen het nieuwe cellofaan van de tien Sweet Aftons die je daar had neergelegd toen je was gaan plassen.

Je ging weer naar beneden en zag dat je vaders stoel leeg was. Het ingedeukte kussen haalde adem. De waterkoker klikte uit toen je het pakje sigaretten op de armleuning van zijn stoel legde en er vlug bij ging zitten.

Je hoorde zijn platvoetengeslof voor hij met een mok en een snee dubbelgevouwen brood in zijn goede hand in de deuropening verscheen. Thee klotste uit de mok door zijn

onvaste tred, vlekte het witte brood en viel op het vloerkleed. Je borst trok samen en je vroeg je af of je de sigaretten aan je moeder had moeten geven.

‘Het water heeft net gekookt,’ zegt hij de kamer in en toen zweeg hij. Hij knikte naar het pakje en keek je aan. Zijn gezicht stond grimmig en zijn donkerbruine ogen hielden je vast.

‘Wat is dit?’ vraagt hij alsof je misschien een geintje met hem uithaalde.

‘Gevonden,’ zeg je. Hij keek weer naar de sigaretten en uit zijn borst kwam een geluid als ‘o’. Hij knipperde een paar keer met zijn ogen en maakte hetzelfde geluid weer, maar ditmaal trok de spanning weg uit zijn gezicht en zag hij er oud uit. Hij hief zijn mok hoog op en zette zich achteruit in de stoel, voorzichtig om niet tegen het pakje Sweet Afton te stoten. Pas later, toen je bijna helemaal opging in de film, zag je dat hij het openmaakte.

Je had slaap toen de film was afgelopen. Je vader stond op en deed het licht aan. Hij leegde zijn asbak in het afkoelende vuur; de peuken smeulden alleen maar en je wist dat ze op het haardrooster bleven liggen tot de kachel de volgende middag weer werd aangestoken. Je ging verzitten op de bank alsof je aanstalten maakte om naar bed te gaan. Hij deed de tv uit en zegt: ‘We vertrekken om acht uur.’ Daarna, op weg de kamer uit, zegt hij: ‘Goed.’

Je luisterde naar zijn voetstappen op de trap, zijn lange plas en toen de laatste twee stappen op de overloop. Een deur ging open en dicht.

Je verzamelde alle theemokken in de kamer en zette ze in de gootsteen. Je had ze wel af willen wassen maar je wilde geen lawaai maken. Je deed het licht uit en stond in het don-